

Projekt

z dnia 18 listopada 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BOGUCHWALE**

z dnia 20 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Boguchwała na lata
2026-2028.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 49), Rada Miejska w Boguchwale uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Boguchwała na lata 2026-2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Boguchwały

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
W GMINIE BOGUCHWAŁA
NA LATA 2026-2028**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Rozdział I	4
1. Regulacje prawne.....	4
2. Zakres Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała	5
3. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Boguchwała	6
4. System pomocy społecznej w Gminie Boguchwała	13
5. Zasoby Gminy Boguchwała	15
6. Analiza SWOT	16
Rozdział II	19
Założenia i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała	19
1. Adresaci programu	19
2. Cel główny programu.....	19
3. Cele szczegółowe programu.....	20
4. Przewidywane efekty realizacji programu.....	32
5. Źródła finansowania	32
6. Monitoring i ewaluacja programu	32

Wprowadzenie

Rodzina to podstawowa i najstarsza wspólnota, w której człowiek od początku swojego życia znajduje oparcie, opiekę i poczucie przynależności. Jest to grupa osób powiązanych więzami krwi, małżeństwa bądź adopcji, którą spaja silna więź emocjonalna i społeczna. To w rodzinie jednostka przychodzi na świat, odkrywa swoją tożsamość i uczy się funkcjonowania w społeczeństwie. Niezależnie od czasu i miejsca, rodzina pozostaje uniwersalną formą życia społecznego, stanowiącą fundament każdej społeczności.

Choć rodzina może różnić się formą i kształtem w zależności od kultury czy ustroju, zawsze stanowi spójną całość, posiadającą wyraźnie określone cechy i zasady funkcjonowania. Jej jedność obejmuje wszystkie sfery życia człowieka – biologiczną, psychiczną, społeczną i kulturową. Relacje w rodzinie nie opierają się na tym, co jej członkowie posiadają, lecz na tym, kim są wobec siebie nawzajem. Bez tego wymiaru wspólnotowego rodzina nie byłaby niczym więcej niż grupą podobnych jednostek – straciłaby swój wyjątkowy charakter i społeczną rolę.

Rodzina jest środowiskiem, które wywiera fundamentalny wpływ na rozwój jednostki. To właśnie w niej dziecko po raz pierwszy doświadcza wychowania, poznaje system wartości, tradycje i wzory postępowania. Jest to także przestrzeń przekazu kulturowego i źródło poczucia bezpieczeństwa. Można więc powiedzieć, że rodzina jest zarówno naturalnym środowiskiem życia, jak i pierwszym oraz najważniejszym podmiotem wychowawczym.

Proces wychowania w rodzinie ma charakter złożony – przebiega świadomie i celowo, ale również spontanicznie, pod wpływem codziennych sytuacji. W jego ramach rodzina spełnia szereg funkcji:

- **opiekuńczą** – dbając o materialne i zdrowotne potrzeby członków,
- **emocjonalną** – zaspokajając potrzebę bliskości i serdecznych więzi,
- **kształcącą** – rozwijając zdolności, zainteresowania i umiejętności,
- **twórczą** – inspirując do samokształcenia i doskonalenia się.

Funkcje te są ze sobą nierozzerwalnie związane i wspólnie tworzą system wychowawczy, który przygotowuje jednostkę do życia w społeczeństwie.

Współczesne rodziny stają jednak przed licznymi wyzwaniami. Zmiany społeczne i gospodarcze przynoszą zarówno pozytywne, jak i negatywne konsekwencje, niekiedy osłabiając więzi czy prowadząc do kryzysów. Do najpoważniejszych problemów należą: uzależnienia, przemoc domowa, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza czy nagłe wypadki losowe. W takich sytuacjach szczególnego znaczenia nabiera działalność instytucji wspierających rodzinę, które powinny działać w sposób skoordynowany i kompleksowy.

Pomoc powinna polegać przede wszystkim na wzmacnianiu rodziny i przywracaniu jej zdolności do prawidłowego funkcjonowania, a nie na zastępowaniu jej w obowiązkach. Zasada pomocniczości wymaga, aby wsparcie było udzielane jak najwcześniej i z aktywnym udziałem rodziny. Obejmuje to zarówno rodziny biologiczne, jak i zastępcze. Jeśli konieczne jest czasowe umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, podstawowym celem pozostaje jego powrót do rodziny naturalnej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań gminy należy m.in. przygotowanie i realizacja trzyletniego programu wspierania rodziny. Takie działania mają na celu nie tylko pomoc dziecku, lecz także

przywrócenie rodzinie zdolności do pełnienia jej podstawowych ról opiekuńczych i wychowawczych.

Realizowane w ramach Programu zadania będą koncentrować się nie tylko na dziecku, lecz na całej rodzinie, przywracając jej zdolność do pełnienia ról opiekuńczych i wychowawczych. Obowiązek wspierania rodziny, która doświadcza trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oraz obowiązek organizacji pieczy zastępczej – w zakresie określonym przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego i na organach administracji rządowej.

Rozdział I

1. Regulacje prawne

Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter wielotorowy. Dodatkowo, ów pomoc winna być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Wszelkie niezbędne działania, prowadzone przez określone instytucje, takie jak pomoc społeczna, sąd, policja szkoła, miały na uwadze wsparcie, protekcje, wstawiennictwo, itp., względem rodziny, w której ów działania zostaną podjęte.

Powyższe jest następstwem wprowadzenia w Gminie Boguchwała Programu wspierania rodziny, na lata 2026-2028. Priorytetem będzie podejmowanie działań profilaktycznych i osłonowych, których celem jest zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Każdy świadczeniobiorca powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach powołanych do tego celu.

Kluczowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest udzielenie należytego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez odpowiednie narzędzia i środki. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania będą się koncentrować nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do środowiska rodzinnego.

Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025r. poz. 49).
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2024r. poz. 1829).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 poz. 1214 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r. poz. 1673).

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023r. poz. 1939 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023r. poz. 2151 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2024r. poz. 1576 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1208).
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2025r. poz. 438 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023r. poz. 2809 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2024r. poz. 1512).
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2023r. poz. 1335).
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2024r. poz. 246 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025r. poz. 395 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. z 2024r. poz. 1044).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023r. poz. 1870 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z 2024r. poz. 816).
- Uchwała Nr XXXVI/424/2013 Rady Miejskiej w Boguchwale z dnia 25 kwietnia 2013 r. w sprawie przyjęcia programu rodzin wielodzietnych „Rodzina 3 ”.

2. Zakres „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2026-2028”

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata **2026-2028** stanowi kontynuację wybranych celów oraz zadań, wskazanych do realizacji w Programie na lata 2023-2025. W programie podkreśla się potrzebę wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze. Ta grupa odbiorców wskazywana jest bezpośrednio w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w preambule, w której czytamy, że została przyjęta: *„dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką*

społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”¹.

3. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Boguchwała

Gmina Boguchwała jest gminą miejsko-wiejską usytuowaną w centralnej części województwa podkarpackiego, w granicach powiatu rzeszowskiego. Jej siedzibą administracyjną jest miasto Boguchwała. Na obszar gminy składa się dziesięć miejscowości: Boguchwała, Kielanówka, Lutoryż, Mogielnica, Niechobrz, Nosówka, Raclawówka, Wola Zgłobieńska, Zarzecze oraz Zgłobień.

Największą liczbę mieszkańców skupia miasto Boguchwała, natomiast pod względem powierzchni przoduje Niechobrz. Najmniejszym obszarowo sołectwem jest Zarzecze.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego za 2024 r. gminę zamieszkuje 22234 osoby.

Liczba osób z terenu gminy Boguchwała korzystających z pomocy MOPS Boguchwała:

¹ Preambuła ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025r. poz. 49).

RODZAJE ŚWIADCZEŃ	LICZBA OSÓB		
	2022r.	2023r.	2024r.
ZASIŁEK STAŁY	39	44	48
ZASIŁEK OKRESOWY	120	106	95
POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA	435	363	326
DPS	21	22	23
UP	55	49	38
SUO	9	10	9
ZASIŁEK CELOWY-ZDARZENIE LOSOWE	5	2	5

Tabela 1. Źródło: Opracowanie własne. MOPS Boguchwała.

Przedstawione dane wykazują, że każdego roku liczba osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stopniowo zmniejsza się.

Najważniejsze powody udzielania pomocy społecznej w Gminie Boguchwała na przestrzeni ostatnich lat przedstawiają się następująco:

L.P.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba		
		2022r.	2023r.	2024r.
1.	Ubóstwo	324	293	234
2.	Bezrobocie	380	347	294
3.	Niepełnosprawność	233	238	200
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	423	408	340
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczego i prowadzenia gospodarstwa domowego	214	188	158
6.	Alkoholizm	49	40	29
7.	Zdarzenia losowe	13	10	8
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	206	234	193

9.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	2	0
10.	Sieroctwo	0	0	0
11.	Rodziny niepełne	78	67	63
12.	Rodziny wielodzietne	87	101	92
13.	Przemoc w rodzinie	7	3	0
14.	Narkomania	0	0	0
15.	Sytuacja kryzysowa	0	0	0

Tabela 2. Źródło: Opracowanie własne. MOPS Boguchwała

Na podstawie danych opracowanych w sprawozdaniach oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boguchwale wynika, że w latach **2022-2024** liczba rodzin, którym udzielano wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych maleje. Zmalała natomiast od roku 2022 liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny ponieważ, te rodziny były zakwalifikowane do projektu (lata 2022-2023). Są to rodziny, które wymagają w znacznie szerszym wymiarze pomocy, aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczba asystentów w latach 2022-2024:

Rok	2022	2023	2024
Liczba asystentów	3	2	2
Liczba rodzin	42	38	23
Liczba dzieci	104	106	67

Tabela 3. Źródło: Opracowanie własne. MOPS Boguchwała

Od sierpnia 2021 roku na terenie gminy Boguchwała swoją działalność prowadzi Placówka Wsparcia Dziennego „Radosna Świątlica”. Powstała ona w ramach Projektu „Centrum Rozwoju Społecznego dla Rodzin z Gminy Boguchwała”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Projekt został zainicjowany z myślą o rodzinach znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej – zagrożonych ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Jego celem była poprawa jakości życia 20 rodzin poprzez rozwijanie zaradności, zwiększanie samodzielności, a także wspieranie w przezwyciężaniu barier i codziennych trudności.

Realizacja przedsięwzięcia koncentrowała się na budowaniu i wzmacnianiu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, a także na rozwijaniu potencjału dzieci. Zastosowano kompleksowe narzędzia wsparcia: od pomocy psychologicznej i emocjonalnej, przez doradztwo i mediacje, aż po działania aktywizujące i motywujące. Dzięki temu rodziny mogły nie tylko otrzymać niezbędną pomoc w danym momencie, ale także zdobyć umiejętności, które pozwalają im lepiej radzić sobie w przyszłości.

Oferta kierowana do dzieci była bardzo bogata i zróżnicowana, aby odpowiadała na ich indywidualne potrzeby i zainteresowania. W ramach zajęć organizowanych w „Radosnej Świetlicy” znalazły się między innymi:

- **warsztaty plastyczne i kreatywne**, pozwalające rozwijać wyobraźnię, kształtować estetykę, uczyć wrażliwości na piękno i sztukę, a także budować twórcze podejście do codziennych wyzwań;
- **gimnastyka korekcyjna**, dzięki której dzieci mogły korygować wady postawy, wypracowywać prawidłowe nawyki ruchowe oraz wzmacniać poczucie sprawczości i własnych możliwości;
- **zajęcia psychoterapeutyczne z elementami sztuk walki**, szczególnie ważne dla dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym i doświadczających przemocy. Warsztaty te uczyły rozpoznawania i nazywania emocji, konstruktywnego radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, panowania nad agresją oraz budowania stabilnej samooceny;
- **zajęcia logopedyczne**, ukierunkowane na korygowanie wad wymowy, rozwijanie sprawności artykulacyjnej, poszerzanie zasobu słownictwa i umiejętności komunikacyjnych;
- **indywidualne korepetycje**, które pomagały uczniom w utrwalaniu materiału, przygotowaniu do sprawdzianów i poprawie wyników szkolnych. Były one szczególnie ważnym wsparciem dla dzieci, które nie mogły liczyć na dodatkową pomoc edukacyjną w domu;
- **zajęcia taneczne**, łączące naukę tańca z rozwojem estetycznym, społecznym i moralnym. Uczestnictwo w zajęciach budowało wrażliwość, uczyło pracy w grupie, dyscypliny oraz dawało radość z ruchu i wspólnej aktywności;
- **warsztaty z robotyki**, które rozwijały logiczne i kreatywne myślenie, innowacyjność, a także zainteresowanie nowoczesnymi technologiami. Dzięki nim dzieci mogły łączyć zabawę z nauką i odkrywać swoje talenty w dziedzinie techniki;
- **zajęcia kreatywne związane z kulturą**, pozwalające dzieciom eksperymentować, poszukiwać nowych rozwiązań, rozwijać naturalną ciekawość świata i umiejętności interpretacji otaczającej rzeczywistości;
- **lekcje gry w szachy**, uczące strategicznego myślenia, cierpliwości, planowania, a także akceptowania porażek i wyciągania z nich wniosków. Szachy rozwijały koncentrację, determinację i zdolności analityczne dzieci;
- **wyjścia do kina, teatru i na basen**, które dawały dzieciom szansę na przeżycie wartościowych doświadczeń kulturalnych i rekreacyjnych, często niedostępnych z powodu ograniczeń finansowych w ich rodzinach.

Równolegle do działań skierowanych do dzieci, wsparcie otrzymywali również dorośli. Rodziny miały możliwość korzystania z pomocy asystenta rodziny, który towarzyszył im w rozwiązywaniu codziennych problemów, doradzał w sprawach wychowawczych i wspierał w budowaniu prawidłowych relacji rodzinnych. Istotnym elementem była także **terapia**

psychologiczna, pozwalająca na lepsze zrozumienie własnych emocji, przepracowanie trudnych doświadczeń oraz odbudowanie poczucia bezpieczeństwa i stabilności.

Dzięki realizacji Projektu 8.9 „Centrum Rozwoju Społecznego dla Rodzin z Gminy Boguchwała” udało się stworzyć przestrzeń, w której dzieci i młodzież mogły rozwijać swoje zdolności, spędzać czas w twórczy i bezpieczny sposób, a całe rodziny otrzymały narzędzia do budowania lepszej przyszłości. „Radosna Świetlica” stała się miejscem, które łączy edukację, terapię, rozwój osobisty i wsparcie społeczne – miejscem, gdzie uczestnicy zyskali nie tylko konkretne umiejętności, ale również poczucie, że nie są sami w swoich problemach.

Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną w problemach nie tylko wychowawczych, lecz także w sprawach codziennych. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy. Zawód asystenta rodziny został wprowadzony w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ma ona na celu wsparcie rodzin z problemami wychowawczymi, ale także zmianę systemu opieki nad dziećmi, które pozbawione są opieki rodziców. Każda gmina ma obowiązek udzielania pomocy rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W sytuacji, gdy ośrodek pomocy społecznej otrzyma informację o rodzinie, w której występują problemy z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci, zleca przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej po otrzymaniu wywiadu, który potwierdza występowanie problemów w rodzinie, przekazuje kwestionariusz asystentowi rodziny.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego. Asystent rodzinny jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba podejmowanych przez niego działań pomocowych ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rola asystenta rodziny ma istotne znaczenie już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Działania polegające na aktywnym wspieraniu rodziny, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania przez tę rodzinę.

Praca asystenta ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent rodzinny wspiera również podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej. Intensywna praca asystenta rodziny jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez Sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z biologicznymi rodzicami dziecka w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu oraz z sądem.

Asystent rodziny realizuje następujące zadania:

- pomoc w poprawie sytuacji bytowej oraz uzyskaniu samodzielności materialnej;

- udzielanie pomocy rodzicom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym o zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- wspieraniu aktywności społecznej rodzin;
- udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodzin;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Asystent rodziny i pracownik socjalny uzupełniają się w podejmowanych działaniach i wymieniają się nie tylko wiedzą na temat danej rodziny, ale również swoim doświadczeniem, a wszystko po to, aby osiągnąć pozytywne wyniki w podejmowanych działaniach i tym samym jak najlepiej pomóc rodzinom słabszym społecznie

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu, a także wnioskowaniu do Dyrektora Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Przed przydzieleniem asystenta rodziny na podstawie art. 11 ww. ustawy, pracownik socjalny przeprowadzał wywiad środowiskowy, dokonywał analizy sytuacji i jeżeli uznał, że istnieje taka potrzeba występował o przyznanie asystenta rodziny.

Pracownicy socjalni objęli pomocą rodziny, w których występowała potrzeba wnioskowania o pomoc finansową na leki dla dzieci, udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, załatwieniu spraw urzędowych. Pomoc otrzymały rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, które motywowano do pracy nad własną postawą i prawidłowym wykonywaniem swoich obowiązków, oraz do podjęcia leczenia. Pracownik socjalny podejmuje decyzje w ważnych kwestiach dotyczących rodziny i wyznacza wspólne kierunki działań dla siebie i asystenta rodziny w zakresie realizacji działań, mających na celu wsparcie potrzebujących rodzin. Współdziałanie obu pracowników ma na celu wzajemne uzupełnianie się w zakresie posiadanych zasobów i podejmowanie jednolitego kierunku działań wobec adresatów pracy socjalnej. Wszystkie działania podejmowane przez pracowników socjalnych, odbywały się przy ścisłej współpracy z przedstawicielami placówek oświatowych, służby zdrowia, policji,

prokuratury, Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, zawodowymi i społecznymi kuratorami.

Pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej powinien:

- ✓ przeprowadzić wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji,
- ✓ przygotować plan pomocy,
- ✓ jeżeli zachodzą odpowiednie przesłanki, wnioskować do dyrektora o przydzielenie asystenta rodziny,
- ✓ wnioskować o pomoc finansową dla rodziny,
- ✓ skierować rodzinę do odpowiedniego specjalisty (prawnik, psycholog, terapeuta),
- ✓ w przypadku stwierdzenia przemocy wszcząć procedurę „Niebieska Karta”, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej zwrócić się do policji o pomoc. Wszcząć procedurę odbioru dziecka z rodziny w sytuacji zagrożenia lub zdrowia dziecka.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina przeżywająca trudność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może uzyskać pomoc rodzin wspierających. Rodzina wspierająca może pochodzić z bezpośredniego otoczenia dziecka i pomagać rodzinie w opiece i wychowywaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pomimo działań instytucji wspierających rodzinę na mocy postanowień sądu małoletnie dzieci są odbierane rodzicom biologicznym i umieszczane w pieczy zastępczej. Rolą asystenta rodziny jest wówczas udzielanie wsparcia rodzinie biologicznej, aby odzyskała zdolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczych, a tym samym aby mógł nastąpić powrót dzieci do rodzin biologicznych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Gmina Boguchwała bierze udział w finansowaniu pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Obejmuje to zarówno rodziny zastępcze, jak i rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

W sytuacji, gdy dziecko jest umieszczane w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka pokrywa koszty jego pobytu w pieczy zastępczej już przed pierwszym umieszczeniem. Wydatki te obejmują zapewnienie opieki i wychowania w odpowiednich warunkach.

Obowiązek współfinansowania dotyczy wszystkich dzieci, które trafiają do pieczy zastępczej od 1 stycznia 2012r. w tym także dzieci umieszczanych w trybie interwencyjnym, pozostawionych tuż po urodzeniu lub takich, których rodzice nie są znani. W sytuacjach, gdy gmina właściwa nie może pokryć kosztów, obowiązek ten przechodzi na gminę, w której siedzibie znajduje się sąd orzekający o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej jest jednym z kluczowych elementów systemu wsparcia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji. Dzięki temu dzieci mogą przebywać w bezpiecznym i odpowiednim środowisku wychowawczym, co sprzyja ich prawidłowemu rozwojowi i zapewnia stabilność w sytuacjach kryzysowych.

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych w latach 2022-2024:

Rok	2022	2023	2024
Liczba dzieci	17	15	13

Tabela 4. Źródło: Opracowanie własne. MOPS Boguchwała

4. System pomocy społecznej w Gminie Boguchwała

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina ma obowiązek podejmować działania wspierające rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Formy tego wsparcia obejmują m.in.:

- diagnozę sytuacji rodzinnej oraz analizę przyczyn występowania kryzysu,
- udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów emocjonalnych i rodzinnych oraz w razie potrzeby, kierowanie na odpowiednią terapię,
- motywowanie i wspieranie członków rodziny w podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej,
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
- rozwijanie umiejętności wychowawczych,
- podnoszenie świadomości w zakresie planowania życia rodzinnego,
- wspieranie procesu integracji rodziny,
- przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- dążenie do reintegracji rodziny.

Na terenie gminy Boguchwała zadania te realizują asystenci rodziny, których praca polega w szczególności na:

- przygotowaniu i wdrażaniu planu pracy z rodziną, w uzgodnieniu z jej członkami oraz we współpracy z pracownikiem socjalnym,
- opracowywaniu planu wsparcia skoordynowanego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- udzielaniu pomocy w poprawie warunków życia rodziny, w tym nabywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- wspieraniu w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych,
- zachęcaniu do aktywności społecznej i podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- wspieraniu w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu zatrudnienia,

- motywowaniu do uczestnictwa w zajęciach grupowych dla rodziców, rozwijających kompetencje wychowawcze i umiejętności psychospołeczne,
- organizowaniu wsparcia dla dzieci, m.in. poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- podejmowaniu interwencji w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa rodziny lub dzieci,
- prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych,
- realizowaniu zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- prowadzeniu dokumentacji i dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodzinnej (nie rzadziej niż co 6 miesięcy),
- monitorowaniu funkcjonowania rodziny również po zakończeniu bezpośredniej współpracy,
- sporządzaniu opinii o rodzinie na potrzeby sądu,
- współdziałaniu z administracją rządową i samorządową, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodzin,
- współpracy z zespołami interdyscyplinarnymi i grupami roboczymi, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz innymi instytucjami, których wsparcie uznane zostanie za niezbędne.

Na terenie gminy kwestie związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie realizuje **Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej**, w którego skład wchodzi przedstawiciele różnych instytucji oraz organizacji pozarządowych zajmujących się zwalczaniem tego zjawiska. Z kolei pomocą osobom uzależnionym od alkoholu zajmuje się **Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Jej działania obejmują nie tylko profilaktykę i terapię uzależnień, ale również przeciwdziałanie narkomanii oraz wspieranie reintegracji społecznej osób z problemem alkoholowym. Szczególny nacisk kładzie się na zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.

Równocześnie w placówkach oświatowych prowadzony jest szereg programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży. Ich celem jest wzmacnianie ochrony środowiska rodzinnego i przeciwdziałanie zjawiskom zagrażającym prawidłowemu rozwojowi młodych ludzi. Ważnym elementem tego systemu jest współpraca instytucji mających kontakt z dzieckiem, co pozwala zwiększyć skuteczność podejmowanych działań.

Priorytetem polityki gminnej pozostaje utrzymanie dzieci w ich rodzinach biologicznych. Dlatego też kluczowe znaczenie ma wsparcie rodziców, którzy zmagają się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Na mocy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wzmocnienie profilaktyki i pracy z rodziną na poziomie gminnym realizowane jest przede wszystkim poprzez działalność asystentów rodziny, którzy prowadzą systematyczną i bezpośrednią współpracę z rodzinami wymagającymi pomocy.

Wspieranie rodzin przeżywających kryzysy opiera się na zestawie planowych działań zmierzających do odbudowy ich zdolności do prawidłowego pełnienia ról opiekuńczych i wychowawczych. Obowiązek ten wynika z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i spoczywa zarówno na jednostkach

samorządu terytorialnego, jak i organach administracji rządowej. Zadania te realizowane są w ścisłej współpracy z lokalnymi środowiskami, sądami, policją, instytucjami edukacyjnymi, placówkami medycznymi oraz organizacjami społecznymi. Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2012r. i do dziś stanowi podstawę prawną systemu wsparcia.

Pomoc rodzinom ma charakter partnerski — odbywa się za ich zgodą i przy czynnym udziale, z uwzględnieniem zarówno własnych zasobów rodziny, jak i dostępnych źródeł wsparcia zewnętrznego. Formy wsparcia obejmują nie tylko bezpośrednią pracę z rodziną, ale także pomoc w zakresie opieki i wychowania dzieci, świadczoną m.in. przez placówki wsparcia dziennego czy rodziny wspierające.

5. Zasoby Gminy Boguchwała

W Gminie Boguchwała funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, mające w centrum swoich zainteresowań rodzinę i dziecko.

Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Boguchwała:

Lp.	INSTYTUCJE	DZIAŁANIA
1.	Urząd Miejski w Boguchwale	Dowozy dzieci niepełnosprawnych
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale	Praca socjalna, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej. Wsparcie psychologiczne, przygotowanie i realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających całe rodziny, wypłacanie stypendiów, zasiłków szkolnych samorządowa karta dużej rodziny, ogólnopolska karta dużej rodziny, wypłacanie świadczeń rodzinnych, wychowawczych, świadczeń „Za życiem”, funduszu alimentacyjnego., pomoc żywnościowa, boni żłobkowy.
3.	Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizacja wypoczynku letniego, przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
4.	Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy.

5.	Placówki oświatowo-wychowawcze z terenu Gminy Boguchwała	Działalność edukacyjno-wychowawcza, psychologiczno- edukacyjna, wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, realizacja programów edukacyjnych, świetlice środowiskowe.
6.	Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
7.	Parafie z terenu Gminy Boguchwała	Działalność charytatywna, pomoc finansowa, organizowanie wypoczynku, paczki świąteczne.

Tabela nr 5. Źródło: Opracowanie własne. MOPS Boguchwała.

Kluczowym elementem pracy z rodzinami, zwłaszcza tymi wieloprogowymi oraz społecznościami zagrożonymi wykluczeniem, jest praca środowiskowa. W Gminie Boguchwała funkcjonuje rozbudowany system wsparcia dla rodzin i dzieci, obejmujący zarówno poradnictwo, jak i konkretne usługi, które pomagają przezwyciężyć trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zajmują się profilaktyką, reagują w sytuacjach kryzysowych oraz wspierają walkę z uzależnieniami i innymi problemami społecznymi. Działania te mają na celu stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w rodzinie biologicznej.

Aby osiągnąć zamierzone cele programu, w jego realizację angażowane są różnorodne instytucje, placówki oraz organizacje, których działalność wspiera rodziny i dzieci. Wszystkie podejmowane działania koncentrują się na poprawie sytuacji dziecka i rodziny, wzmacnianiu poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczaniu negatywnych zjawisk społecznych oraz budowaniu efektywnego systemu wsparcia.

Równocześnie istotnym elementem jest podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej przyczyn i skutków dysfunkcji rodzinnych oraz promowanie wartości i stylu życia opartego na rodzinie. Tylko dzięki temu rodziny mają szansę prawidłowo funkcjonować w środowisku lokalnym, rozwijać własną aktywność i wykorzystać swój potencjał do zdobywania nowych kompetencji niezbędnych do pełnienia ról społecznych i wychowawczych.

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej wykorzystywanych technik analitycznych, której głównym celem jest uporządkowanie i systematyzacja informacji. Pozwala ona przede wszystkim odpowiedzieć na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi jej mocną stronę, wspierając rozwój, czy też słabą, utrudniającą jego realizację?” oraz „Jakie szanse i zagrożenia wynikają dla gminy z jej relacji z najbliższym i dalszym otoczeniem?”.

Przeprowadzenie takiej analizy umożliwia określenie, jakie działania będą najbardziej efektywne w osiągnięciu wyznaczonych celów. W kontekście wsparcia rodziny, jakościowa ocena aktualnej sytuacji dziecka, rodziny oraz systemu wspierania rodzin pozwala na precyzyjne ukierunkowanie interwencji. Dzięki temu podejmowane działania mogą być lepiej dostosowane do potrzeb i sprzyjać skutecznemu realizowaniu założonych celów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✓ aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny	✓ bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie
✓ doświadczenie, wiedza i kwalifikacja pracowników działających na rzecz rodziny	✓ brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych
✓ dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej	✓ brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci
✓ instytucje wspierające rodzinę (policja, MOPS, szkoły)	✓ niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych
✓ profesjonalna praca służb pomocy społecznej	✓ utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego
✓ funkcjonowanie żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych na terenie Gminy Boguchwała	✓ brak ośrodków wsparcia rodzin na terenie Gminy Boguchwała
✓ funkcjonowanie na terenie gminy świetlic środowiskowych	
✓ funkcjonowanie na terenie gminy placówek służby zdrowia	
✓ zatrudnienie asystenta rodziny	
✓ oferty sportowe i baza lokalowa	
✓ bogata oferta kulturalna, Miejskie Centrum Kultury	
✓ dostęp do poradnictwa prawnego	
✓ , korzystanie mieszkańców Gminy Boguchwała z Samorządowej Karty 3+, Ogólnopolska karta 3+	
✓ bon żłobkowy	

SZANSE	ZAGROŻENIA
✓ spadek bezrobocia	✓ ograniczenie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów
✓ podnoszenie kwalifikacji poprzez asystenta rodziny	✓ uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”
✓ polityka państwa przyjazna rodzinom,	✓ zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców
✓ współpraca rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych	✓ rozszerzenie zjawisk patologicznych
✓ zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych	✓ wzrost kosztów utrzymania rodzin
✓ pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym	✓ zanik więzi, tradycji rodzinnych
✓ edukacja rodziców	✓ demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych
✓ zwiększenie środków finansowych w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania	✓ niewystarczające środki finansowe na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
✓ funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych	✓ brak środków finansowych na zatrudnienie asystentów rodziny
✓ rozwój wolontariatu	✓ ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę
✓ edukacja rodziców	✓ wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminny

✓ wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę	
--	--

Rozdział II

ZAŁOŻENIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BOGUCHWAŁA

1. Adresaci programu.

Odbiorcami programu są:

- 1) rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Boguchwała, w których występuje problem bezrobocia, alkoholizmu bądź problemy opiekuńczo-wychowawcze,
- 2) rodziny, w których istnieje zagrożenie umieszczenia dzieci poza rodziną,
- 3) dzieci, które zostały umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub pieczy zastępczej, należy wtedy podjąć działania w kierunku zmiany dotychczasowego życia rodziny i umożliwienia ich powrotu do domu rodzinnego.

2. Cel główny programu.

Wspomaganie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, prowadzące do przywrócenia zdolności prawidłowego funkcjonowania rodziny.

2.1. Cele operacyjne:

- 1) wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom – przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny,
- 3) wsparcie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej,
- 4) wsparcie kadry zajmującej się pomocą na rzecz rodzin,
- 5) wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą, jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia.

3 .Cele szczegółowe programu:

Lp	Kierunek działania	Sposób realizacji	Wskaźnik	Przewidywane efekty	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez przekazywanie wiedzy oraz kształtowanie umiejętności społecznych, które sprzyjają prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny. Działania realizowane są poprzez programy i projekty edukacyjne adresowane do rodziców i dzieci. Ważnym elementem jest	Liczba zrealizowanych form wsparcia. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.	Rozwiązywanie problemów wychowawczych. Wzrost liczby dzieci biorących czynny udział w zajęciach.	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Urząd Miejski Boguchwała, Instytucje i zakłady opiekuńcze, Placówki oświatowe, Fundacje, PCPR.

		również podnoszenie świadomości społecznej we współpracy z asystentem rodziny i pracownikiem socjalnym.				
2.	Organizowanie warsztatów dla rodzin	Prowadzenie programów i projektów dotyczących aktywizacji społecznej dla rodziców oraz integracja z udziałem dzieci oraz rodziców. Podejmowanie współpracy z instytucjami, organizacjami i partnerami lokalnymi zajmującymi się	Liczba rodzin z dziećmi objętych realizowanymi programami /projektami. Liczba zorganizowanych/ zrealizowanych warsztatów/ programów. Liczba podpisanych umów/partnerstw/p orozumień.	Zwiększenie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych. Promowanie działań na rzecz integracji i reintegracji rodzin. Współpraca i wymiana doświadczeń między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodzin.	Zadania realizowane stale w latach 2026- 2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Urząd Miejski Boguchwała, Fundacje, Placówki oświatowe

		udzielaniem wsparcia rodzinie. Organizowanie prac społecznie użytecznych. Uczestnictwo specjalistów zajmujących się problematyką rodziny, w warsztatach mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych.		Wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinach, Dostarczenie wzorców prawidłowej komunikacji, Odbudowanie prawidłowych relacji w rodzinie i wsparcie jej członków w wypełnianiu ról społecznych.		
3.	Udzielenie rodzinom z dziećmi będącymi w trudnej sytuacji życiowej pomocy w formie świadczeń rodzinnych, i alimentacyjnych. Ochrona rodziny przed utratą bezpieczeństwa socjalnego.	Zapewnienie rodzinom pomocy socjalnej, wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego itp.	Liczba wypłaconych świadczeń	Poprawa jakości życia rodzin. Wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin. Zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale

		Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się trudnej sytuacji życiowej, praca socjalna, konsultacje i porady indywidualne. Objęcie pomocą dzieci, w szczególności w formie dożywiania, zorganizowanego wypoczynku oraz alternatywnych form spędzania wolnego czasu.				
4.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w formie gorącego posiłku.	Zapewnienie pomocy dzięki Programowi Rządowemu „Posiłek w szkole	Liczba dzieci objętych dożywianiem. Liczba placówek.	Zmniejszenie problemu niedożywienia wśród dzieci i młodzieży.	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, placówki oświatowe.

		i w domu na lata” 2024-2028		Profilaktyka zdrowego trybu życia. Wdrożenie prawidłowych nawyków żywieniowych.		
5.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy socjalnej	Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano stypendium szkolne	Pomoc materialna. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych trudną sytuacją finansową stypendiów i pomocy rzeczowej	Zadania realizowane stale w latach 2026- 2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale
6.	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej,	Interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej w tym pomoc socjalna, poradnictwo.	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielanych porad. Liczba podmiotów udzielających wsparcia.	Skrócenie czasu oczekiwania na bezpłatną pomoc specjalistów. Poprawa relacji pomiędzy członkami rodziny. Poprawa funkcjonowania	Zadania realizowane stale w latach 2026- 2028	PCPR Instytucje kościelne, organizacje pozarządowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale

	terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Przekazywanie informacji o ww. formach wsparcia,	Rozszerzenie oferty usług świadczonych na rzecz rodziny poprzez zaangażowanie odpowiedniej kadry specjalistów. Zapewnienie dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego - przez specjalistów pracujących na rzecz rodziny (prawnik, psycholog, pracownik socjalny itp.)		osób korzystających ze wsparcia. Nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Promowanie działań na rzecz integracji i reintegracji rodzin. Współpraca i wymiana doświadczeń między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodzin.		
7.	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług	Zapewnienie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach.	Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem	Zwiększenie dostępu do usług	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Organizacje pozarządowe.

	opiekuńczych dla rodzin i dzieci	Organizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych				
8.	Rozwijanie działań wspierających i edukacyjnych skierowanych do rodziców biologicznych dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej, mających na celu powrót dzieci pod opiekę rodziców	Udział w spotkaniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przybywającego w pieczy zastępczej. Współpraca z PCPR w szczególności w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego. Interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu	Liczba rodziców biologicznych korzystających ze wsparcia asystenta rodziny. Liczba dzieci powracających do rodziny biologicznej.	Reintegracja rodzin. Budowanie i wzmacnianie więzi rodzinnych. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i emocjonalnego dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej.	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, PCPR.

		dzieci w pieczy zastępczej, w tym pomoc socjalna i poradnictwo.				
9.	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny. Utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny, objęcie wsparciem rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci. Kierowanie na szkolenia, kursy i konferencje podnoszące kwalifikacje specjalistów	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta. Liczba asystentów rodziny.	Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych poprzez wczesne reagowanie. Podejmowanie wspólnych działań: wypracowanie wspólnych procedur, ustaleń i porozumień dotyczących rodzin w kryzysie. Zdobywanie i aktualizacja kwalifikacji i umiejętności przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych.	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028 wg. potrzeb	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale

		pracujących na rzecz rodzin. Ponoszenie odpłatności za podnoszone kwalifikacje przez pracowników.				
10.	Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	Posiedzenia grup roboczych, monitorowanie sytuacji rodziny zagrożonej kryzysem. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, praca socjalna, sporządzanie sprawozdań i raportów. Objęcie rodziny pomocą służby kuratorskiej, specjalistycznym wsparciem poradni, Policją, szkołami, stowarzyszeniami	Liczba wpływających Niebieskich Kart. Liczba grup roboczych. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty.	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą. Stały monitoring sytuacji dziecka. Systematyczna diagnoza i identyfikacja problemów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

		w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.				
11.	Monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji, np. Podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	Liczba monitorowanych rodzin	Reagowanie na problemy pojawiające się w rodzinach. Poprawa sytuacji życiowej rodziny.	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
12.	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie, również	Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej	Ilość przeprowadzonych rozmów z osobami	Dobrowolne podjęcie leczenia	Zadania realizowane stale	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale,

	za pośrednictwem Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	w obszarze uzależnień.	podejrzewanymi o nadużywanie alkoholu.	odwykowego w placówkach. Poprawa funkcjonowania rodzin.	w latach 2026-2028	Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
13.	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Asygnowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Opłata za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, placówka opiekuńczo wychowawczych	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Kwota wydatków na pieczę zastępczą.	Zapewnienie bezpiecznych warunków do rozwoju dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i emocjonalnego dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych.	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale
14.	Współpraca z instytucjami realizującymi program wsparcia	Promowanie Karty Rodzina 3+. Ogólnopolska	Liczba monitorowanych rodzin.	Zwiększenie dostępu rodzinom wielodzietnym do usług podmiotów	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale,

	rodzin wielodzietnych.	Karta Dużej Rodziny	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny. Liczba wydanych Kart „Rodzina 3+”	uczestniczących w programie poprzez udzielenie ulg i zniżek.		Partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodzin
15.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	Integracja i aktywizacja przedstawicieli różnych podmiotów wspierających rodziny	Liczba monitorowanych rodzin	Podjęmowanie wspólnych działań - wypracowanie wspólnych procedur, ustaleń i porozumień dotyczących rodzin. Współpraca i wymiana doświadczeń między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodzin.	Zadania realizowane stale w latach 2026-2028	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Policja, Kurator, PCPR

Tabela nr 6.Opracowanie własne

Realizacja wyznaczonych celów Programu wymaga podejmowania działań dostosowanych do indywidualnej sytuacji każdej rodziny. W tym celu kluczowe znaczenie ma dokładna diagnoza, którą zapewnia wywiad środowiskowy prowadzony przez pracownika socjalnego. Skuteczne osiągnięcie założonych rezultatów możliwe jest jedynie dzięki całościowemu spojrzeniu na rodzinę, uwzględniającemu zarówno jej potrzeby, jak i potencjał, a także dzięki skoordynowanej współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji wspierających dzieci i rodziców. Najważniejszym kryterium wszystkich działań pozostaje zawsze dobro dziecka, które stanowi priorytet w podejmowanych interwencjach i programach wsparcia.

4. Przewidywane efekty realizacji programu.

Realizacja Programu Wspierania Rodzin ma na celu przede wszystkim przywrócenie rodzinom prawidłowego funkcjonowania, ograniczenie zjawisk patologicznych oraz przeciwdziałanie sytuacjom, w których dziecko musiałoby trafić do pieczy zastępczej.

Wsparcie udzielane rodzinom powinno mieć przede wszystkim charakter profilaktyczny. Wszystkie podejmowane działania muszą odbywać się za zgodą rodziny i przy jej aktywnym uczestnictwie, zgodnie z zasadą pomocniczości. Prowadzenie działań profilaktycznych jest najskuteczniejszą formą wsparcia skierowaną do dziecka. Natomiast w sytuacjach, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, praca z rodziną biologiczną ma na celu jak najszybsze umożliwienie powrotu dziecka do jego naturalnego środowiska rodzinnego.

5. Źródła finansowania.

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 dla Gminy Boguchwała finansowane będą z następujących źródeł:

- 1) środki finansowe z budżetu samorządu,
- 2) środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych

6. Monitoring i ewaluacja programu.

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026–2028 w Gminie Boguchwała będzie opierał się przede wszystkim na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu danych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, który pełni rolę koordynatora oraz instytucji wiodącej w realizacji Programu. Dodatkowo, niezbędne informacje będą pozyskiwane od innych instytucji i podmiotów działających w zakresie wskazanym w Programie. Poszczególne działania wyznaczone do realizacji stanowią obszary

objęte monitoringiem, którego efektem będą coroczne sprawozdania przygotowywane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.

Gminny Program Wspierania Rodziny ma na celu stworzenie optymalnych warunków poprawy jakości życia rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci. Wsparcie udzielane rodzinom ma charakter profilaktyczny i ochronny, a w pierwszej kolejności Program stwarza rodzinom możliwości samodzielnego radzenia sobie z własnymi problemami. Kluczowe jest także systematyczne podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków dysfunkcji rodzinnych oraz promowanie wartości i stylu życia opartego na rodzinie. Takie działania zwiększają szanse rodzin na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz umożliwiają pełniejsze wykorzystanie ich aktywności i potencjału do zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zakładane cele Programu, istotne jest aktywne włączenie się w jego realizację instytucji, placówek i organizacji, które w ramach swoich kompetencji wspierają dzieci i rodziny. Oczekiwany efekt działań Programu jest poprawa sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych, minimalizacja ryzyka występowania dysfunkcji oraz stworzenie sprawnego i skutecznego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci.

UZASADNIENIE

do Uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Boguchwała na lata 2026-2028

Na podstawie oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 49) Rada Gminy w ramach zadań własnych ma prawo opracować i realizować 3-letnie gminne programy wspierania rodziny. Celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Boguchwała na lata 2026-2028 jest udzielenie należytego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania będą się koncentrować nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do środowiska rodzinnego.

W związku z tym aby osiągnąć zakładane cele ww. Programu, istotne będzie aktywne włączenie się w jego realizację instytucji, placówek i organizacji, które w ramach swoich kompetencji wspierają dzieci i rodziny. Oczekiwanym efektem działań Programu będzie poprawa sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych, minimalizacja ryzyka występowania dysfunkcji oraz stworzenie sprawnego i skutecznego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci.

Mając na względzie, że z dniem 31 grudnia 2025 r. dotychczas obowiązujący Program Wspierania Rodziny przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Boguchwale Nr LV.606.2022 z dnia 29 grudnia 2022 r. utraci swoją moc, przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 na terenie Gminy Boguchwała jest w pełni uzasadnione.